

4. hodina: Reflexe besedy

Téma: Reflexe besedy, politická participace

Čas celkem: 45 min

Metody

Diskuze, skupinová práce

Pomůcky

Papír a psací pomůcky pro skupiny

Cíl: Cílem je shrnout si poznatky získané při besedě a představit žákům, jakým způsobem můžeme v demokratické zemi hájit svá občanská práva, účastnit se (participovat) na veřejném dění.

Průběh

Rozdělte žáky do skupinek po 4. Požádejte skupinky, aby si vzpomněli na proběhlou besedu – kdo byl jejím hostem – a diskutovali s ostatními, co si z besedy pamatují, co je zaujalo, s čím nesouhlasí. Nechte žáky, ať si ve skupinkách představí otázky, který vymýšleli před besedou. Žáci mají za úkol ve skupinkách odpovědět na otázky. Dále uvedou 3 věci, které je v rámci besedy zaujali. Na vypracování úkolu mají žáci 10-15 minut. Následně představí skupiny odpovědi ostatním žákům.

- Aktivita před diskuzí a skupinovou prací – žáci stojí nebo sedí v kruhu, mají za úkol ztvárnit sochu nálady, emoce, pocitů, které v nich beseda vyvolala. Nechte žáky, ať si chvilku promyslí podobu a pak všichni ztvární sochu. Poté rozdělí lektor kruh na polovinu, pak nejprve ztvární sochu jedna polovina (předvádí jí cca 10 vteřin), druhá ji sleduje a poté se jí snaží napodobit, pak se strany vystřídají.

Poté si všichni žáci sednou do kruhu a diskutují společně s lektorem o tom, co je v průběhu besedy překvapilo, v čem pro ně byla beseda přínosná, zda je něco, s čím nesouhlasí. Jakým způsobem by problém, který řeší hnutí, řešili oni? Existují jiné způsoby, jak řešit daný problém?

Jmenujte s žáky možnosti participace občanů v demokratické společnosti – Jakým způsobem se lidé mohou zapojit do rozhodování o správě věcí veřejných? Odpovědi zapisujte na tabuli. Žáci by měli jmenovat následující způsoby, případně je doplňte:

- Hlasování ve volbách a referendech
- Vstup do politické strany, kandidování za stranu, založení vlastní strany
- Organizace nebo podpis petice
- Účast na politické debatě, meetingu politické strany
- Zaslání dopisu svému poslanci, senátorovi
- Prezentace problému v médiích (publicistické pořady)
- Uspořádání demonstrace
- Stávka
- Podání stížnosti nebo žaloby při porušení zákona nebo lidských práv

- Členství v občanském sdružení, zájmové skupině, dobrovolnické práce, dary veřejně prospěšným organizacím
- Nekonvenční participace – odmítání placení daní, bojkot zboží, hladovka, zátaras, blokády (Buček 2019, s. 109-110)

Výhody a nevýhody nekonvenčního způsobu participace

Žáci v případě besedy s hostem z hnutí Extinction Rebellion nesouhlasili s blokováním silnice – blokování se dle nich dotklo lidí, kteří přímo za klimatickou změnu nemohou, dále se jim nelíbilo, když aktivisté přerušili slavnostní otevření obchodního domu, když ze střechy spustili obří transparent s nápisem, návštěvníky obchodů poučovali, jak jednotlivé firmy porušují lidská práva či ohrožují životní prostředí.

Pokud je přístup hnutí, jakým na problém upozorňuje (blokování silnic, rypadel v uhelných dolech, zábory apod.), proberte s žáky výhody a nevýhody takového jednání. Řekněte žákům, ať se rozdělí na dvě skupiny, jedna skupina zkusí vyjmenovat výhody takového jednání a druhá skupina nevýhody. Případně vytvořit třetí skupinu, která by navrhla jiný způsob, jak přesvědčit vládu a veřejnost, aby se zabývala více klimatickou změnou a podnikla okamžitě kroky ke zmírnění klimatické změny.

Reflexe: Při reflexi aktivity proberte s žáky legitimitu vs. legálnost daného jednání. Je legitimní hájit lidská práva a zdravé životní prostředí, nicméně blokovat silnice, nebo obsazovat rypadla v uhelných dolech je nelegální. Příkladem takového protestu je např. zablokování magistrály v Praze hnutím Extinction Rebellion, kdy se aktivisté dopustili přestupku neuposlechnutí výzvy policistů a přestupku proti pravidlům silničního provozu. Jednalo se o jednu ze série akcí, kterými chtělo hnutí Extinction Rebellion prosadit, aby stát začal neprodleně snižovat emise z fosilních paliv a v roce 2025 dosáhl uhlíkové neutrality.

Použité zdroje

- Aktivisté v Praze zablokovali magistrálu. Někteří se přilepili k silnici. [online]. Datum: 12. října 2019. iDNES.cz /Zpravodajství [cit. 25.5.2020] Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/protest-klima-praha-blokada-magistrat.A191012_160756_domaci_zaz
- BUČEK, Ladislav, Klára HAMULÁKOVÁ, Klára ILLE, et al. *Občanský a společenskovední základ: přehled středoškolského učiva*. Druhé, aktualizované vydání. Brno: Edika, 2019. Maturity (Edika). ISBN 978-80-266-1401-2. Kapitola: Politická participace a politická kultura 109-110 a Občanská společnost 126-130

Doporučená literatura k tématu pro žáky

- BUČEK, Ladislav, Klára HAMULÁKOVÁ, Klára ILLE, et al. *Občanský a společenskovední základ: přehled středoškolského učiva*. Druhé, aktualizované vydání. Brno: Edika, 2019. Maturity (Edika). ISBN 978-80-266-1401-2. Kapitola: Politická participace a politická kultura 109-110 a Občanská společnost 126-130
- David, R. „*Politologie. Základy společenských věd*“ Nakladatelství Olomouc s.r.o., Olomouc 2010

